

можливості для отримання інформації. Статтю 10 Конвенції не можна трактувати як таку, що накладає загальні зобов'язання надавати ув'язненим доступ до інтернету або визначеним інтернет-сайтам.

По-друге, свобода отримувати інформацію, по суті своїй забороняє Уряду чинити особі перешкоди в отриманні відомостей, які інші особи бажали або ж могли б побажати повідомити їй. Така свобода не може розумітися, як позитивне зобов'язання держави збирати і поширювати інформацію за власною ініціативою.

По-третє, при вирішенні питання щодо наявності відмови у наданні інформації, втручання у свободу отримувати і поширювати інформацію, важливим критерієм є «готовність і доступність» такої інформації. Це означає, що якщо інформація не існує у тому вигляді і формі, яку запитує заявник, то відмова у наданні такої інформації не становить собою порушення права людини на доступ до інформації.

Список використаної літератури:

1. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи : Роз'яснення Міністерства юстиції в Україні від 03.05.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-12>.
2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. European Court of Human Rights : Офіційний інтернет-сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://hudoc.echr.coe.int>.

ВОЛКОВА ДАР'Я ЄВГЕНІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук

СТАНДАРТИ ЄС ТА РАДИ ЄВРОПІ ПРО ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Варто зазначити, що слід відрізнити європейські стандарти про громадські організації від відповідних стандартів ЄС.

Інколи європейськими стандартами іменують норми права ЄС. Однак це навряд чи є вірним, коли йдеться про національне законодавство про громадські організації – Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу не передбачає адаптаційних заходів щодо конституційного законодавства про громадські організації. Відповідно до Загальнодержавної програми

адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, «адаптація законодавства – процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність до *acquis communautaire*» [1].

У Законі, яким ця Загальнодержавна програма затверджена, йдеться про те, що така адаптація є планомірним процесом, який включає декілька послідовних етапів, на кожному з яких повинен досягатися певний ступінь відповідності законодавства України до *acquis* Європейського Союзу. У самому Законі конкретизовано тільки перший етап цієї програми, який, однак, не охоплює конституційного законодавства України про громадські організації, – протягом цього етапу пріоритетними сферами є митне право; законодавство про компанії; банківське право; бухгалтерський облік компаній; податки, включаючи непрямі; інтелектуальна власність; охорона праці; фінансові послуги (у т. ч. послуги в системі накопичувального пенсійного забезпечення); правила конкуренції; державні закупівлі; охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин; довкілля; захист прав споживачів; технічні правила і стандарти; енергетика, включаючи ядерну; транспорт.

З урахуванням проведеного аналізу документів європейських міжнародних організацій про громадські організації, а також зв'язку між європейськими стандартами прав людини та європейськими стандартами про громадські організації (адже європейські стандарти про громадські організації є похідними від європейських стандартів прав людини), слід зазначити, що європейські стандарти про громадські організації – це прийняті органами Ради Європи документи обов'язкового або рекомендаційного характеру, що стосуються як безпосередньо права на об'єднання в громадські організації, так і механізму та гарантій його реалізації. Найважливішими європейськими стандартами про громадські організації, положення яких доцільно враховувати при подальшому вдосконаленні поточних законів України про громадські організації, є Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо правового статусу неурядових організацій у Європі 2007 р. № СМ/Rec(2007)14 і Фундаментальні принципи статусу неурядових організацій в Європі 2002 р. Вони мають рекомендаційний характер.

Відповідно до ст. 9 Конституції, «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України».

На думку Д. С. Терлецького, «найбільш прийнятною концепцією реалізації норм міжнародного права всередині країни як в аспекті повноти і адекватності реалізації міжнародно-правових зобов'язань, так і в аспекті відповідності відстоюваному варіанту співвідношення міжнародного і національного права, який підкреслює їх взаємний вплив, виступає концепція національної імплементації норм міжнародного

права» [2, с. 195]. Імплементация може передбачати такі види зближення законодавства, як уніфікація та гармонізація законодавства.

О. Г. Турченко 2008 р. зазначила, що «в нормативних актах України та міжнародного права щодо процесів правової інтеграції законодавств застосовується декілька термінів: «зближення», «гармонізація», «уніфікація», «адаптація». При цьому як нормативно-правові акти України, так і міжнародні акти, що застосовують ці поняття, не містять жодного їх правового визначення» [3]. Проте з її висновком у частині нормативно-правових актів Україні навряд чи можна погодитись, враховуючи процитовану вище Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Щоправда, це визначення дуже поверхове, і з нього не зрозуміло точно, що саме мається на увазі під «приведенням у відповідність» (узгодження з метою відсутності суперечностей (гармонізація) чи досягнення повної ідентичності змісту (уніфікація).

Слід зазначити, що найчастіше поняття «уніфікація» по відношенню до національного законодавства та європейських стандартів означає приведення у повну відповідність норм на національному рівні. У частині конституційного законодавства України про громадські організації слід рекомендувати уніфікацію відповідної термінології. Поняття «гармонізація» по відношенню до національного законодавства та європейських стандартів застосовується у широкому та у вузькому значенні. Більш поширеним є його застосування у широкому значенні, як наближення національного законодавства у відповідній сфері до європейських стандартів. Наразі процес гармонізації конституційного законодавства України про громадські організації з європейськими стандартами розпочато, але ще не завершено. Перспективи подальших творчих розвідок у цьому напрямі полягають у тому, щоб проаналізувати усі елементи конституційного права на об'єднання в громадські організації задля виявлення їхньої відповідності європейським стандартам, та формулювання відповідних пропозицій на підставі проведеного дослідження (наприклад, дивись [4; 5]).

Список використаної літератури:

1. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : затверджена Законом України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.
2. Терлецький Д. С. Конституційно-правове регулювання дії міжнародних договорів в Україні : Монографія / Д. С. Терлецький. – Одеса : Фенікс, 2009. – 232 с.
3. Турченко О. Г. Правове регулювання державних закупівель товарів, робіт та послуг Європейського Союзу (зближення законодавства України з правом ЄС) [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 – міжнародне право / О. Г. Турченко. – К., 2008. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe

4. Мішина Н.В. Гармонізація законодавства України з правовими позиціями Європейського Суду з прав людини (на матеріалах законодавства про громадські організації) / Н. В. Мішина // Правничий часопис Донецького університету. – 2011. – № 2. – С. 13-21.
5. Волкова Д.Є. Право на об'єднання в громадські організації в конституційних актах України ХХ століття / Д.Є.Волкова // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Право». – 2013. – Вип. 21. – Ч. 1. – Т. 1. – С. 126-129.

ГРАБОВА ЯНІНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри конституційного права,
кандидат юридичних наук

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ОСОБИ НА ПРИТУЛОК В УКРАЇНІ

Україна є країною-учасницею Конвенції 1951 р. та Протоколу 1967 р. Українська держава приєдналася до обох документів без застережень 10 січня 2002 р., а також є країною-учасницею майже усіх відповідних конвенцій про права людини, включаючи Європейську конвенцію про захист прав людини. Законодавство України, що регулює право особи на притулок, постійно змінювалося з метою приведення до міжнародних стандартів, а також вдалося створити діючий інституційний механізм надання шукачам притулку статусу біженців або особи, яка потребує додаткового захисту. Водночас, привертає увагу той факт, що у травні 2015 р. проблеми національних механізмів регулювання міграції та міжнародного захисту (притулку) в Україні було розкритиковано Європейською Комісією в рамках моніторингу виконання Україною вимог Плану дій з лібералізації візового режиму [1].

В Україні право на притулок передбачено у розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» Основного Закону. Так, ч. 2 ст. 26 Конституції 120 України передбачає, що іноземцям та особам без громадянства може бути надано притулок у порядку, встановленому законом. Примітно, що законодавство України взагалі не містить терміна «політичний притулок», натомість Конституція України у ст. 26 встановлює, що іноземцям та особам без громадянства може бути надано притулок у порядку, встановленому законом.

Тривалий час на розгляді у Верховній Раді України перебував проект Закону «Про порядок надання притулку в Україні іноземцям та особам без громадянства», уперше внесений до парламенту ще 2000 р. народними депутатами України Г.І. Удовенко, Р.П. Безсмертним та